

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dilset Yayınları

Gökkuşığı Öğretim Setindeki Kültür Öğeleri

(Culture Items in the Gokkusagi Turkish for Foreigners Coursebook Dilset
Publishings)

(Ceshtjet Kulturore në Metodën Gokkushagi Turqishtja Për të Huajt Botimet Dilset)

Erol SÖĞÜTLÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Master Programı

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Filoloji ve Eğitim Fakültesi

Hëna e Plotë "Bedër" Üniversitesi

Tez Danışmanı:

Dr. Adem BALABAN

Mayıs, 2014

Tiran / Arnavutluk

Özet

Yabancılara Türkçe öğretimi, dünyanın dört bir yanında açılan üniversitelerde, dil kurslarında, kültür merkezlerinde ve Türk okullarında devam etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi, hazırlanan ders kitapları ve ders içerisinde kullanılacak yardımcı materyallerle gittikçe zenginleşmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde materyal geliştirme, öğretim teknikleri ve metotları Türk kolejlerinin açılmasıyla daha sistemli ve planlı olarak yürütülmektedir. Hazırlanan ders kitabı çalışmalarıyla, yabancılara Türkçe öğretimi müfredat ve yıllık planlarla sistemli bir şekilde öğreilmeye devam etmektedir.

Yabancılara dilin öğretilmesinde kültürel öğelerin kullanılması bir etkidir. Ders kitaplarında bulunan kültürel değerler hakkında öğretmenlere yol gösterici hazırlanmış birçok makale ve yazılı kaynak mevcuttur. Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda öğretmenlere yol gösteren bu yazılı kaynaklar aynı zamanda kültürün dil öğretiminde önemli olduğunu göstermektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde derste kullanılabilecek kültür öğeleri dersin zevkli ve verimli geçmesi konusunda yapılacak çalışmalar çok önemlidir.

Uzman ekiplerce hazırlanan ve konuları titizlikle seçilen ders kitaplarının içeriği, yabancı öğrencilerin hedef dilin kültürünü tanımalarına, o kültüre ön yargısız yaklaşımlarına ve o kültürün insanlarıyla duygudaşlık kurabilmelerine hizmet eder.

Dil öğretimi demek kültür öğretimi demektir. Dil, kültürlerin öğretilmesinde bize gerekli olan maddi kültür öğelerinden bir tanesidir. Kültürlerin öğretilmesi ve öğrenilmesi diller sayesinde olmaktadır. Dillerin öğretilmesinde, kültürel unsurların dillere karşı ilgiyi ve isteği artırıcı bir yönü bulunmaktadır.

Gün geçtikçe Türk kültürünün ilgiyle öğrenilmesi dilin yanında farklı kazanımların da elde edilmesine imkan sağlamaktadır. 1990 sonrası SSCB'nin ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla yurt dışında Türk müteşebbisler tarafından açılan ve eğitim alanında hizmet vermeye başlayan Türk okullarının, Türkiye'nin ve Türk kültürünün dünyaya tanıtılmasındaki gayretlerini göz ardı etmek mümkün değildir.

Türkçenin dünyaya Türk kültürüyle birlikte öğretilmesinde ve Türkiye'nin dünyaya tanıtılmasında kültür elçiliği görevi üstlenen bu okulları ve bu okullarda çalışanları unutmamak ve onları minnetle selamlamak gerekiyor.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın nasıl yapıldığı, çalışmanın içeriği, amacı ve metodu anlatılmıştır. İkinci bölümde ise

yabancılara Türkçe öğretimi, Türkçe öğretiminin tarihi seyri, bugünkü durumu ve yabancılara Türkçe öğretiminde hazırlanmış ders materyallerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde ise kültür ve öğeleri başlığı adı altında dil-kültür ilişkisi, dil öğretimi ve kültür aktarımı, ders kitaplarının hazırlanmasında kültür öğelerine yer verilmesi ve dilset yayınlarındaki ders kitaplarında yer alan kültür öğeleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde ise dilset yayınları yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan Türk kültür öğelerinin tespiti yapılmış ve Türk kültüründe bulunan kültürel öğeler tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, YTÖ, Türkçe öğretimi, kültür, kültür öğeleri, kültür aktarımı.

Abstract

Instruction of Turkish as a foreign language (TFL) has for many years been taking place in universities, language courses, culture centres and Turkish colleges all over the world. TFL instruction has been continuously enriched with textbooks and extra materials for classroom use.

With the establishment of Turkish colleges in different countries, teaching methods, techniques and material development in TFL instruction, have become standardised and eventually more efficient. Textbook preparation, curricula and annual plans have significantly contributed to systematic TFL instruction.

Use of cultural items is an important factor in foreign language instruction. Regarding the cultural values present in TFL textbooks, numerous articles and sources have been written and published. These sources, which aim at guiding TFL teachers, also show that culture is important in language instruction. Cultural items that can be used in TFL instruction play an important role in making learning fun and efficient.

The content of foreign language textbooks, whose topics are carefully selected by expert teams aims to help learners to acquire communicative competence and to develop and raise their awareness of the target language. They also introduce learners to the culture of the target language and enable them to develop sympathy towards the people of that country.

Teaching language means teaching culture. Language is one of the many cultural items through which cultures are taught. Since teaching and learning cultures occurs through languages, cultural items have an important role in raising interest in languages.

In addition to language gains, the growing interest in learning Turkish culture provides other opportunities and advantages. It is impossible to forget the efforts made to promote Turkey and Turkish culture by Turkish colleges which were initially opened after the Dissolution of the former Soviet Union and of the former Republic of Yugoslavia in the early '90s.

Not only should we not fail to remember but we should also be grateful to these schools, which are acting as our cultural ambassadors by teaching Turkish culture along with the language and by introducing Turkey to the world.

This study consists of five sections. In the first part, content, purpose and method are disclosed. The second section addresses TFL instruction in general, its background and current situation, as well as course materials used in TFL instruction. The third section, culture and its items, describes language-culture relationships, language instruction and culture transmission, inclusion of culture elements in textbooks and culture elements present in DILSET Publishing textbooks. The fourth part consists of a list of cultural items used in DILSET Publishing TFL textbooks. While in the fifth part Turkish cultural elements are introduced.

Key words: TFL instruction, Turkish instruction, culture, culture items, culture transmission

Abstrakt

Gjuha Turke mësohet nëpër shkollat turke të hapura në shumë vende të botës, në qendra të kulturës dhe gjuhës, si dhe nëpër universitete. Mësimi i gjuhës Turke për të huajt sa vjen e po pasurohet si me tekste ashtu dhe me materiale mesimore.

Me hapjen e kolegjeve Turke, zhvillimi i materialeve, metodave dhe teknikave të mësimdhënies në mësimin e turqishtes si gjuhë e huaj, është bërë më sistematik dhe më i planifikuar. Përgatitja e teksteve për këtë qëllim ka çuar në mësimdhënien sistematike bazuar në kurikula dhe plane mesimore vjetore.

Përdorimi i elementëve kulturorë është një faktor që përdoret në mësimin e gjuhës së huaj. Shumë artikuj dhe burime të shkruara janë përgatitur për të orientuar dhe udhëzuar mësuesit në lidhje me vlerat kulturore prezente në tekstet e përgatitura.

Këto burime, në të njëjtën kohë tregojnë se kultura është e rëndësishme në mësimin e gjuhës së huaj. Puna e vazhdueshme në lidhje me çështjet kulturore që mund të përdoren në mësimin e gjuhës Turke për të huajt ndikon ndjeshëm në mësimdhënie dhe e bën mësimin më të këndshëm dhe efikas.

Përmbajtja e librave, temat e të cilave përzgjidhen dhe përgatiten me shumë kujdes nga grupe ekspertësh, i shërben njohjes së nxënësve me kulturën përkatëse, parandalon qëndrimet paragjyquese dhe çon në mirëkuptimin e kulturës në fjalë.

Të mësosh një gjuhë do të thotë të mësosh një kulturë. Gjuha është një element kulturor material i domodoshëm për mësimin e një kulture. Njohja me kultura të ndryshme bëhet e mundur në sajë të gjuhës. Në mësimin e gjuhës së huaj, çështjet kulturore ndikojnë pozitivisht pasi ato rrisin dëshirën dhe interesin për të mësuar.

Çdo ditë e më shumë, mësimi me interes të madh i kulturës turke, përveç gjuhës ofron dhe mundësi të tjera. Është e pamundur të harrohet ndikimi që kanë pasur në promovimin e Turqisë kolegjet Turke të hapura me sponsorizimin e sipërmarrësve turq pas shpërbërjes së ish Bashkimit Sovjetik dhe ish Republikës së Jugosllavisë.

Nuk duhet t'i harrojmë, madje duhet t'u jemi mirënjohës këtyre shkollave si dhe personelit të tyre, të cilët, kanë marrë përsipër rolin e atasheut kulturor përsa i përket mësimin të Turqishtes së bashku me kulturën e saj, si dhe promovimit të Turqisë në botë.

Ky punim përbëhet nga pesë pjesë. Pjesa e parë përshkruan qëllimin, përmbajtjen dhe metodologjinë e punimit. Në pjesën e dytë bëhet fjalë për mësimin e turqishtes si gjuhë e huaj, historikun e saj, gjendjen aktuale si dhe për materialet e përgatitura në këtë drejtim. E titulluar kultura dhe zakonet, pjesa e tretë trajton marrëdhëniet gjuhë-kulturë, mësimin e gjuhës së huaj dhe transmetimin e kulturës, përfshirjen e elementëve kulturore në tekstet mësimore dhe çështjet kulturore që zënë vend në tekstet e botimeve DILSET Publishing. Pjesa e katërt konstaton në identifikimin e elementëve kulturorë që trajtohen në tekstet e botimeve DILSET Publishing. Ndërsa në pjesën e pestë bëhet një prezantim i elementëve të ndryshëm të kulturës turke.

Fjale kyce: Turqishtja për të huajt (TPH), mësimi i Turqishtes, kulturë, çështje kulturore, transmetimi i kulturës.